

Tabor

BOG

NAROD

DOMOVINA

1976

EL FORTIN

Št. 12

TABOR je glasilo Združenja slovenskih protikomunistov • TABOR je las-
in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor pre-
stavlja, o je članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze • Izdaja ga
konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje in odgovarja uredniški
odbor glasila, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

—::—

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene
Anticommunists

—::—

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslo-
venos Unidos • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158
Buenos Aires Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos
Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.352.870.

Naročnina: Argentina in Južna Amerika 250.— pesov Ley 18.188 odn. ena-
kovrednost v dolarju; Z. D. A. — Kanada — Evropa — Avstralija: z
navadno pošto 5 dolarjev, z letalsko pa 10 dolarjev (ZDA).

—::—

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov:
inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pcia. de Buenos
Aires, Argentina, Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA:

POČITNIŠKI DOM "TABOR", katerega je za slovenske rojake zgradil pok.
Vojteh BUDINEK v El Bolsonu (Bariloche), Prov. Río Negro, v spomin pad-
lim in pobitim domobrancem.

P O R A V N A J T E N A R O Č N I N O !

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Diciembre 1976

BUENOS AIRES

December 1976

TIEMPO PERDIDO

La suerte de la división social del trabajo en el futuro, constituye el problema central del marxismo como así también la dificultad principal frente a la cual se encuentran los comunistas en los países donde están en el poder.

Por haber prometido a la humanidad una sociedad sin clases, cuyo advenimiento está condicionado por la eliminación total y completa de cada clase de división social del trabajo, con la abundancia simultánea de productos, que puede dar a los hombres solamente una división social del trabajo aún más desarrollada que la de hoy, los comunistas actualmente se encuentran en la muy penosa situación de no saber si deben optar por la conservación de la división social del trabajo, abandonando el sueño de la sociedad futura sin clases pero con la pobreza de la humanidad más primitiva.

El comunismo, como una sociedad sin clases pero en abundancia de productos, ideado por Marx y Engels, muestra cada día, con una evidencia mayor, ser un sueño imposible de realizar.

Las personas que entran en discusiones sobre el comunismo con los marxistas, antes de hundirse en los detalles del marxismo, tienen todo el derecho de pedir a los comunistas, la aclaración de este problema fundamental, que es la suerte futura de la división social del trabajo y de sus efectos sobre la sociedad, dejando para después todo lo demás.

Porque si el objetivo final de un esfuerzo es una imposibilidad o un absurdo, cada paso dado en tal sentido, o sea tras la realización de tal objetivo, es simplemente tiempo perdido.

ZGUBLJEN ČAS

Glavni problem komunizma je družbena delitev dela v prihodnosti. To je tudi osnovna težava komunizma v državah, kjer je na oblasti.

Človeštvu so obljubili družbo brez razredov. Njen nastop pa je vezan na popolno uničevanje vsake vrste družbene delitve dela. Istočasno pa mora nastopiti izobilje proizvodov, kar pa more dati ljudem samo še bolj razvita delitev dela, kot jo poznamo danes. Komunisti so torej dandanes v zadregi, ker ne vedo, ali morajo obdržati sedanjo delitev dela in opustiti sen brezrazredne družbe, katere rezultat bi bila ubožna primitivna družba.

Komunizem, brezrazredna družba toda z bogastvom proizvodov, kot sta si ga zamislila Marx in Engels, postaja vsak dan bolj očiten sen, nemogoč da se uresniči.

Kdor koli, ki začenja s komunisti razprave o marksizmu ima, prej ko se izgubi v podrobnostih marksizma, vso pravico zahtevati od komunistov, da mu razjasnijo ta bistveni problem: družbena delitev dela v prihodnosti in njeni vplivi v družbi. Pozneje naj pa načne vse ostalo. Kajti, če je končni cilj nekega napora nekaj nemogočega ali pa absurd, je vsak korak, ki ga izvršimo v smeri dosege tega cilja enostavno zgubljen čas.

Pomemben in uspehi slovenskih Tabor v Buenos Airesu

Istočasno kot Slovenci na Koroškem, je organizirana slovenska skupnost v Argentini v nedeljo, 26. septembra 1976 zborovala na velikem slovenskem ljudskem taboru na prostranem vrtu Slomškovega doma v Ramos Mejía pri Buenos Airesu, ki je ta dan slavil 15-letnico svojega obstoja. Posebno slavnostno razpoloženje so ustvarile številne slovenske zastave in venci, ki so krasili ves dom. Že pred napovedano uro so se pričele zbirati skupine rojakov, med njimi več kot sto v narodnih nošah, kar je dalo vsej prireditvi še posebno obeležje. Ves prostor je obvaldal velik oder, na katerem je blestelo geslo tabora: „Čast dajemo, pravico zahtevamo!“ Čast slovenski besedi in njenim ustvarjalcem, pravico za zatirano slovenstvo na Koroškem. Čez celo zadnjo steno odra je bil v lepih barvah naslikan koroški motiv Baškega jezera s Kepo v ozadju, na obeh straneh pa so bile nameščene velike podobe Ivana Cankarja, Dragotina Ketteja, Simona Gregorčiča in Srečka Kosovela. Koroški motiv in podobe pesnikov je naslikal znani slikar Stane Snoj. Ob pogledu na vse to smo spet začutili, koliko nam pomeni ta naša Slovenija v svetu, posebno še, ko so v buenosaireško nedeljsko jutro odjeknili udarni zvoki Slovenske mladinske godbe na pihala (Tone Skubic). Po

pozdravnih besedah predsednika Slomškovega doma (Franc Vester) in dviganju slovenske in argentinske zastave ob akordih slovenske in argentinske narodne himne, je delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini msgr. Anton Orehar daroval slovesno sv. mašo, pri kateri je lepo pel naš cerkveni pevski zbor (Gabrijel Čamernik).

Bogat popoldanski spored, ki je privabil še več udeležencev, je pričela Slovenska mladinska godba z venčkom slovenskih narodnih melodij. V imenu našega osrednjega društva Zedinjena Slovenija, ki je prevzelo pokroviteljstvo nad tem taborom, je pozdravil zbrane rojake kulturni referent Lojze Rezelj. Z izbranimi besedami je pozdravil vse navzoče pesnike in pisatelje. Ves nadaljni spored je bil pester in zanimiv. Folklorna skupina iz Slovenske vasi je zaplesala nekaj živahnih narodnih plesov (Bogo Rozina). Predsednik Zedinjene Slovenije Marjan Loboda je nato prebral resolucijo in izjavo naše solidarnosti s koroškimi brati v boju za njihove pravice. (Besedilo resolucije smo objavili v prejšnji številki). Navzoča množica je resolucijo odobrila z navdušenjem, nakar so jo slovesno podpisali predstavniki naše organizirane skupnosti. Dekliški pevski zbor (dr. Julij Savelli) je zapel dve koroški narodni: Divje rožice in Prišla je ljuba vigred. Sledil je lep slavnostni govor univ. prof. dr. Vinka Brumna z naslovom „Kje je smrt, če je življenje v nas!“ (Ivan Cankar). Naš reprezentativni pevski zbor „Gallus“ je pod vodstvom dr. Julija Savellija zapel mogočno Pahorjevo uglasbitev Hlapca Jerneja Očenaš. Štirje mladi recitatorji so z izbranim besedilom počastili spomin Cankarja, Ketteja, Gregorčiča in Kosovela. „Gallus“ je nato zapel še dve skladbi na Gregorčičeve pesmi: Aljaževo Nazaj v planinski raj in Venturinijevo Znamenje. Učenci Slomškove šole so prisrčno deklamirali „Mojo srčno kri škropite“ v počastitev goriškega slavčka. Za tem je kulturni referent Zedinjene Slovenije povabil vse navzoče pesnike in pisatelje na oder, kjer so jim dekleta v narodnih nošah pripele slovenske šopke. V lepem nagovoru se jim je za vse opravljeno delo zahvalil predsednik Zedinjene Slovenije Marjan Loboda. Za konec so vsi navzoči navdušeno zapeli „Oče, mati...“.

Ker je ena izmed bistvenih nalog „Tabora“, ohraniti in do skrajnih meja vsega sveta razširiti pravično slavo naših padlih prvoborcev za svobodo in dostojanstvo človeka, je majhen del naše hvaležnosti njim tudi v tem, da redno poravnate naročnino in darujete v naš tiskovni sklad!

Nastanek, boj in žrtev slovenskega domobranstva predstavljajo heroiko, ki je doslej manjkala v naši zgodovini. — Zato bo poslej spomin nanj neizčrpen vir, ob katerem se bodo napajali rodovi novih Slovencev pri delu za Boga — Narod — Domovino!

Naše dolžnosti pred poslednjo preizkušnjo

Govor prezidenta generala Rupnika 21. aprila

Ob uri velikih dogodkov, ki zahtevajo od slehernega naroda, tudi slovenskega, zlasti zdrave pameti, trezne presoje, discipliniranosti in enotnosti v mišljenju in delu, če se hoče iz sedanjih razburkanih časov še rešiti in ohraniti, je našemu narodu spregovoril danes teden njegov sedanji vodnik general Leon Rupnik ter po številnih bridkih preizkušnjah iz zadnjih let pokazal tisto pot, ki je za nas Slovence edino rešilna. Njegova nadvse tehtna izvajanja so v vsej slovenski javnosti rodila popolno odobravanje in jih velja znova pribiti za opomin in svarilo. Prezident je razvijal v tem svojem velikem govoru naslednje misli:

Še nikoli niso zgodovinske okolnosti od našega naroda zahtevale toliko treznega mišljenja, discipliniranosti in enotnosti v čustvovanju in delu kakor danes. Še bolj pa bodo vse to zahtevale v bodočih dneh. Zahtevi po takšnem vedenju se bo moral podrediti prav vsak Slovenec, če ne bo hotel biti omadeževan pred zgodovino. Prav vsak, zlasti pa še javni delavec, si bo moral postaviti načelo: **koristiti narodu!** Kajpak je za to treba prave domovinske ljubezni, ki zna vse pretrpeti, vse prenesti, vse žrtvovati in se vsemu odpovedati, kadar gre za narodne koristi.

Prve težke preizkušnje je naš narod prestal pod savojskim* okupatorjem. Izkazalo se je 8. septembra 1943, da smo znali zelo slabo sekundirati savojski politiki, zakaj v tem trenutku smo se znašli že pred težjo preskušnjo, ki nam jo je vojna namenila v obliki oboroženega zavezništva med savojskim in boljševiskim sovražnikom našega naroda. Ker nismo bili ne duhovno, ne politično pripravljeni, smo pri tej preskušnji odnesli še hujši poraz. Namesto da bi z vsemi sredstvi zbrali pozitivne sile in jih skupno zoperstavili komunističnemu naskoku, so takratni odgovorni organizatorji uprizorili medsebojno tekmo, te sile z množico najrazličnejših, povelj razpršili in deloma celo skušali doseči s komunisti sporazum. Zato je naš narod doživel Grčarice, kočevski proces, Mozelj, Jelendol in Turjak! Šele ta imena so nam morala dopovedati, da je prvi in najhujši sovražnik slovenskega naroda vendarle komunizem! Šele tedaj so nekateri odgovorni našli pot

*Ker je po osvoboditvi Mussolinija fašistični del Italije še ostal v zavezništvu z Nemci, je pri nas nemška cenzura v takšnih primerih zabranjevala splošen naziv „Italija“ in „italijanski.“ — op. ur. Tabora.

do — „izdajalskega generala Rupnika“, ki bi vendarle še utegnil kako pomagati iz strahotne zagate.

Edino naš kmet je po svojem zdravem čutu in smislu za skupne narodne koristi pravilno rešil položaj. Temu kmetu se moramo zahvaliti, da je vzbudil pozornost nemških vojaških oblasti, ki so nam potem priznale pravico do reševanja narodne podstati in nas temu primerno oborožile. Iz tega odpora in iz nastopa slovenske šturdirajoče in delavske mladine, ki je prva stopila s slovensko narodno zastavo na ljubljanske ulice, se je rodilo **naše slovensko domobranstvo**, ki je v poldrugem letu s svojimi tisoči oboroženih vojakov postalo edini uspešni slovenski branik proti komunizmu in v svoji ideji preporoditelj slovenskega mišljenja za bodočo rast. **S tem je slovensko domobranstvo postalo edini upravičeni zastopnik slovenskega naroda**, saj so po njegovem zgledu šli **tudi naši rojaki** po drugih krajih.

Samo zaradi podpore, ki sem jo užival pri naših kmetih, delavcih in mladini, se je naš narod uveljavil! In to mi je tudi zadostovalo, čeprav sem ne samo enkrat javno pozval k sodelovanju in edinosti vse, ki jim je res prva skrb naroda in šele potem vse drugo.

Lahko rečemo, da smo v primeri z drugimi deželami na svoji zemlji vzlic prebrisani sabotaži nekaterih nepopoljšljivih ustvarili zadosti znosno stanje: gospodarsko življenje je z manjšimi izjemami teklo nemoteno dalje; v ljudski prehrani je bilo doseženo stanje, zaradi katerega so nas prišleki od drugod zavidali; ogromno nalogo je opravila „Socialna pomoč“; v delavsko-delodajalskih organizacijah nam je uspelo položiti temelje za odpravo razrednega sovraštva in izgradnjo socialnega miru, na katerem bo počival naš bodoči družbeni red. Na kulturnem in prosvetnem polju smo vzlic temu, da smo živeli takorekoč sredi fronte, dosegli velike uspehe, čeprav ne takšne, kakršne bi si vsi želeli; v narodnostno političnem pogledu pa smo vprav v tem času prodrli do tistih vrednot in prvin, ki so nam v mirnih časih ostale prikrite. Krona vsega našega prizadevanja in naporov pa je naše dično domobranstvo, naše veselje in naš ponos v času težav in trpljenja. Naši domobranci, ki so že dali največ, naši kmetje, delavci in mladina so ves čas kazali pravi smisel za narodno enotnost in disciplino v političnem pogledu. Kar je v narodu kaj veljalo, se je že uvrstilo v domobranstvo, ali pa se je zbralo v njegovem zaledju in mu izkazovalo moralno in gmotno podporo.

V takšnem stanju stopamo v tretjo, končno dobo preskušanj. Če smo prestali dve preskušnji, moramo zdaj zbrati vsa krvava in draga izkustva, ki smo si jih nabrali, da bomo tretjo in zadnjo prestali zmagovito, čeprav bi zahtevala še toliko odpovedi in žrtev. Iz napak preteklosti se učimo! še je čas, da si postavimo načelo: **koristiti narodu!** To načelo bodi edino vodilo našega ravnanja! Postavimo se na temelje brezkompromisne protikomunistične načelnosti! To je načelnost, ki zahteva od nas skrajne enotnosti in discipliniranosti, treznega mišljenja, zaupanja v božjo pomoč, poslušnosti zakonitemu vodstvu, ohranitve mirnih živcev, požrtvovalnosti in vestnosti

pri izpolnjevanju nalog, zlasti pa zahteva odklonitev vsakih pogajanj s komunisti!

Načelnost, ki prenaša tudi žrtve, nas ne more nikoli prevarati! **Bodimo torej do skrajnosti načelni kristjani in nacionalisti**, kar nas dela nespravljive s komunisti! Pri tem se spomnimo, kako boljševizem ravna povsod, kamor je prodr, zlasti v bratski Srbiji, ki naj nam služi za najbližji in najbolj boleči primer, in se pri tem zavedimo, da je **vsak komunist enak zločinec, pa naj nosi slovensko, jugoslovansko ali pa rusko oznako!** Z robijaši, poklicnimi razbojniki, morilci in tatovi ne bo nihče ustvaril Jugoslavije! Če bo v tem prostoru treba kaj zidati, bomo to delali s poštenimi in preskušeni narodnimi silami, ki jih tu predstavljamo mi s svojimi domobranci!

Te narodne sile so v stalni pripravljenosti proti Titovim in drugim boljševikom. Danes sile slovenskega domobranstva v njih ofenzivnem zaletu čistijo zadnja pribežališča boljševiških predstraž pri nas. Vemo, da je naša stvar sveta in Bogu dopadljiva. Zato se ne bojimo nobene preskušnje! Na vsako smo pripravljeni! Vse možnosti so preračunane.

Prav zato govorim to uro svojemu narodu, da vas, rojaki, opomnim na vse! Spomnite se napak preteklosti, ki so nas veljale toliko žrtev, in po teh skušnjah uravnavajte svoje delo v bodočnosti! Zlasti pa: **izbrišimo vse razlike v gledanjih!** Zdaj je treba samo še trezne pameti in neutrudljivega dela za uresničitev slovenske protikomunistične vsenarodnosti, ki pušča vsa druga upanja ob strani in osredotoča vse svoje moči v boju proti komunizmu v okviru slovenskega domobranstva!

V vseh okoliščinah in v vsakem primeru bom ostal z narodom in bom, če bo usoda hotela, za ta narod v boju z boljševizmom tudi rad padel! Če bi komunisti in njihovi zavestni in podzavestni hlapeci radi videli, da me v času končnega obračuna ne bi bilo na čelu vojske, potem naj si enkrat za vselej zapomnijo, da me bodo do konca imeli priliko videti v boju vseh skupaj s slovenskim narodom ter vsemi, ki se nam bodo v tem boju pridružili in nas podpirali, samo da mi dobri Bog da zdravja in moči!

Zapoved časa se glasi: **Vse sile na razpolago domobranstvu, ki ostane prej ko slej nosilec nove svobode slovenskega naroda!**

Zavejmo se, da si moramo predvsem pomagati sami! Strezimo se in bodimo pametni, ker je mišljenje, da nas ima kdorkoli na svetu tako rad, da bi nas vzlic naši neumnosti držal pokonci, jalovo!

Če bomo imeli pred očmi samo koristi vsega našega naroda, če bomo složni in disciplinirani, nam končni uspeh ne uide!

Le tako bo slovenski narod lahko srečno preстал tudi svojo zadnjo preskušnjo in doživel lepše dni nove svobode!

Opomba uredništva Tabora: Gornje gradivo je od naslova do zadnje črke dobesedni ponatis prve in druge strani ljubljanskega „Slovenskega doma“, leto X, št. 17 z dne 28. aprila 1945. — Spričo današnjih okoliščin

imajo takratne besede generala Leona Rupnika neminljivo veljavo resničnega voditelja in je zato potrebno, da se vanje poglobimo in ob njih resno razmišljamo. — Predstavljajo pa tudi nadvse pomemben zgodovinski dokument in izreden doprinos za boljše razumevanje naše problematike. — Teden dni po tem, ko je general Leon Rupnik govoril te besede preko ljubljanskega radia, to je, popoldne istega dne 28. aprila 1945, ko je govor izšel tudi v zgoraj citirani številki „Slovenskega doma“, je namreč škof dr. Gregorij Rožman pozval generala Leona Rupnika na poznani sestanek z — v Narodnem odboru zbranimi politiki pri sebi v škofiji. Kakor vemo, je general Leon Rupnik na tistem sestanku pristal na prepustitev civilne oblasti Narodnemu odboru in je potem tudi storil vse, da je za to pridobil nemške okupacijske oblasti, preprečil, da Nemci po 3. maju 1945 — po proglasih Narodnega odbora na skrivnem sestanku na Taboru v Ljubljani — niso izvajali represalij in celo omogočil, da je Narodni odbor dne 5. maja 1945 lahko dobil oblast iz rok SS-Obergruppenführerja Erwina Rösenerja. Izgovoril si je samo poveljstvo nad slovenskim domobranstvom — vsaj dokler politiki ne bi vzpostavili zvez z zahodnimi Zavezniki in od njih dobili jamstva, kakšno stališče so le-ti bili pripravljeni zavzeti do naših takratnih problemov, posebej pa do slovenskega domobranstva in njegovega boja proti Titovim komunistom. Kljub temu pa je Narodni odbor brez vsakršnega predhodnega stika z Zavezniki generalu Leonu Rupniku odvzel tudi poveljstvo, na sestanku na Taboru v Ljubljani v noči dne 3. maja 1945 povišal dotedanjega poveljnika organizacijskega štaba slovenskega domobranstva Franca Krenerja v generala in le-tega imenoval za poveljnika — v Slovensko Narodno Vojsko preimenovanega slovenskega domobranstva, katerega je brez vsakršnega predhodnega jamstva s strani Zaveznikov nemudoma in skupaj z Nemci napotil naravnost preko meje — v Vetrinje.

GENERAL LEON RUPNIK — RAZMERE

(Nekaj gradiva iz arhiva izvirnih dokumentov)

Prepis

Zaslišanje okrožnega blagajnika OF za Ljubljano

Kneza Antona

Ob aretaciji Kneza Antona, glavnega blagajnika ljubljanskega okrožja OF, je bil najden pri njem tudi njegov glavni notes, iz katerega so posneta sledeča važnejša imena in komentar, ki ga je k tem imenom dal Knez Anton sam:

I. Zaslišanje zgolj uvodnega značaja dne 5. sept. 1944 ob 16.45:

Notes stran 1 : Mravlje: „K temu sem se namenil na obisk.“

„ „ 1 : Sobota 2. sept. Žitnik, Uršič, dr. Zajc, Virant, Rus sin, 2

kapetana: „To je bila družba pri Samrajcu. Upal sem, da bom z njimi navezal kak razgovor in tako dobil nekaj vpogleda v njihovo gledanje. Izvleček razgovora sem nameraval referirati na seji okrožja, v torek dne 5. t. m., pa mi je aretacija to preprečila. Sicer pa o stvareh, ki sem jih tam slišal, nisem nikomur govoril.“

Notes stran 1a: **Dular** (dvakrat): „Imela sva poslovne stvari večkrat skupno, pa sem hotel z njim spet nekaj stvari skleniti (poslovnih).“

„ „ 1a: **Ing. Ferlinc, Ing. Mačkovšek, dr. Pučnik, dr. Kalan, Pirkmajer**: „Na te ljudi sem se hotel obrniti v denarnih oz. zaradi denarnih prispevkov OF, hkrati pa jih vsaj v primeru neodziva povprašati za njihovo mnenje glede odnosov do OF.“

„ „ 1a: **Mravlje**: „Ponovno sem zapisal njegovo ime zato, ker bi sicer pozabil, da ga naj grem obiskat in se z njim malo pomenit.“

„ „ 2: **Rus J.** (dvakrat): „Podpora za OF — samo načrt.“

„ „ 2: **Bloudek, Carmine, Štepic, ing. Vajk, Dular, Ples**: „Imel v načrtu, da se jih lotil glede denarnih prispevkov za OF.“

„ „ 2: **Pucelj**: „Njega sem hotel obiskati, ker sem zvedel, da je nekaj bolan. Rad bi se pa tudi z njim pomenil, saj sva stara znanca iz nekdanjih borb.“

II. Zaslišanje strogo zaupnega značaja

Navedbe so samo citiranega, ker bo točno formuliranje šele v uradnem zapisku. Prisoten samo eden zasliševalec.

„Na neki seji okrožja je bilo po 'Ivotovi' iniciativi govorjenja o tem, da bo treba preizkusiti vse vodilne osebnosti iz naprednega tabora, v kolikor bi bilo možno skupno sodelovanje ob eventuelnih kritičnih dneh, da bi res dosegli nacionalno skupnost. Isto je veljalo seveda za klerikalne kroge, vendar o njih že a priori ni bilo upati, da bi pristopili h kakšni takšni ideji.“

„Domenili smo se, da bo vsakdo preizkusil svoje znance, prav tako pa bodo vsi aktivisti poiskali njim najbližje pripadnike izven OF bloka.“

„Jaz sem se najprej obrnil na Rus Jožeta, a sem ugotovil ob njegovem kategoričnem odklonu, da on še zdavnaj ne bi pristal na kakršnokoli sodelovanje. Prav tako me je isto doletelo v razgovoru z Uršičem.“

Na vprašanje, koga bi še obiskal, da bi prišel do najvidnejših vrhov narodne stranke, je Knez odgovoril:

„Jaz sem mislil obiskati ing. Ferlinca, s katerim se pozna z orga-

nizacijskega dela še iz Jugoslavije. Preko njega pa je najbližja zveza na... Pirkmajerja.“ (Preden je izrekel ime Pirkmajer, je v govoru malo prestal.)

Sklepati pa je iz zgoraj navedenih imen, ki niso navedena pod datumom 2. septembra, da so vsekakor z njimi nameravali kaj drugega, kakor pa s tistimi, ki so bili dne 2. septembra zbrani pri Samrajcu. Tudi nadaljna izvajanja Kneza, ki so zaenkrat še neurejena in razbita, dajo jasno kazati, da je v ozadju velika borba med dvema kapitaloma, dvema gledanjima in končno — notranji spor v skupnosti nekdanje napredne stranke, ki obeta prinesiti razčiščenje in razjasnenje v odnosu do antikomunistične borbe.

Ljubljana, dne 8. IX. 1944.

Uradni
Zapisnik

sestavljen na 4. oddelku Državne Splošne bolnišnice v Ljubljani 9. 9. 1944.

KNEZ Anton, sin pok. Ivana in Frančiške roj. Košir, rojen 11. 1. 1910 v Ljubljani, pristojen istotam, bivajoč v Ljubljani, Viška 29, po poklicu tiskar, samski, rim.-kat., brez premoženja — begunec, nekaznovan in ne priprt, vprašan in opozorjen, da govori resnico, izpove naslednje:

„Na seji frontnega okrožja OF dne 22. avgusta 1944 je Ivo Svetlin Franc, menda učitelj po poklicu, čigar bivališče pa mi ni znano, podal nekaj splošnih misli glede skupnega eventuelnega nastopa vsega naroda v primeru kritičnih odnosno usodnih dni. Predvsem je poudarjal, da bo za vsako ceno treba preprečiti medsebojna obračunavanja, ter izhajal iz načel, da bo treba vse graditi na skupni bazi. Zato je naročil, da se je treba obrniti na vse ljudi, ne glede na politično pripadnost, in jim v tem smislu dopovedovati.

Jaz sem vse do moje aretacije govoril obširneje o tej zadevi samo z ing. Jožetom Rusom in še s Kušarjem Savom. Oba sta bila odločno proti kakšni skupni akciji antikomunistične in komunistične fronte. Sicer pa se nisem z nikomer drugim spustil v daljši razgovor. Razgovori, ki sem jih imel mimogrede, pa so izzveneli v tem duhu, da bi bila skupna akcija možna samo brez komunistov.

Nekaj sva o tej stvari govorila tudi z Mravljetom. On sam je dejal, da se zaenkrat ne bo nikamor eksponiral, na vsak način pa je za to, da se najde skupna platforma bodočega sodelovanja, kar naj bi bilo nekje v sredi med OF in ostalimi.

Slučajno sem na seji okrožja tudi slišal omeniti nekako odposlanstvo OF za slučajna pogajanja z ostalimi političnimi skupinami. Pri tem še ni bilo govora o kakih določenih osebnostih za odposlance, pač pa na splošno. Teden dni kasneje, t. j. 29. avg. 1944 pa je 'Lojza', delegatka od zgoraj, ki je na seji fungirala kot sekretarka okrožja, izjavila nekako tako, ka-

kor da 'se pregovori že vodijo na vse strani'. V zvezi s tem pa naj bi prišlo tudi do propagandne kampanje, ki naj bi ljudstvo prepričevala o tem, da so cilji vsem skupni.

Ker sem poznal še iz časov Jugoslavije najbolj napredne kroge, sem sklenil sam pri sebi, da se najprej nanje obrnem. V ta namen sem si po spominu napisal nekaj imen starih delavcev napredne stranke ter jih razmestil po skupinah, kakor so se pač odločile po onem razhodu v gledanjih pri JNS. Jasno je torej, da sem skupino, ki sem jo dobil na sestanku pri Semrajcu 2. septembra smatral za samostojno, ter sem njihova imena zato tudi napisal. Od ljudi, ki so bili na tem sestanku navzoči — Žitnik, Uršič, dr. Zaje, Virant, Rus sin in 2 kapetana, nisem z nikomer dalj časa govoril, ker ni bilo za to prilike. Upal pa sem, da se bom lahko pozneje nanje obrnil, ko bi pri OF dobil kakšen namig, ali naj se obrnem nanje ali ne. — To skupino smatram za nekako kompromisno linijo v JNS v razliko od najstarejše ter najmlajše, v kateri bi bili po mojem mnenju ing. Rus Jože, Bajič, Verčon ter Dušan Verbič. — Drugo skupino, ki jo imam navedeno v notesu, t. j. ing. Mačkovšek, ing. Ferline, dr. Pučnik, dr. Kalan ter Pirkmajer, smatram za staro JNS. Pri teh sem nameraval povprašati za mnenje ing. Ferlinca, vendar z njim o tej stvari še nisem govoril.

Niso mi znane kakšne konkretnosti o kakih razgovorih med klerikalnim taborom in OF, odn. liberalno skupnostjo in OF. Pričakovati pa je bilo, da bo najhujši zagon na politične prave obeh skupnosti ter na posameznike sploh sledil v prihodnjih dneh, t. j. nekako v sredini septembra.

Moje osebno mnenje je bilo, da bi temu zagonu sledil uspeh skupne akcije samo v primeru, da bi Titu odn. partizanom sploh zavezniki še vedno dajali koncesije zunanjepolitičnega značaja. Sicer pa se na ljudsko gledanje samo ni bilo zanašati, ker je bilo preveč spremenljivo.

Ljubljana, dne 9. 9. 1944.

Pred menoj:

Rant Pavle l. r.

Stanko Mrak

Pr. pr.:

Knez Anton l. r.

Nismo se ustavili pred tridesetimi leti. — Mi gremo samo naprej — do končnega uničenja komunizma! — V kolikor se oziramo nazaj, delamo to samo zaradi tega, da jasneje vidimo v bodočnost. — Naprej torej, borci, po vzgledu mrtvih domobranskih junakov: za Boga — Narod — Domovino!

Domobranci! Vaša borba ni končala na Vetrinjskem polju! Tam se je pričel odločilni boj za bodočnost, ki je sicer zahteval dvanajst tisoč vaših soborcev takoj na začetku, toda zmaga je vaša! V napad torej! Ne pozabite, da so vaši sinovi danes že vaši soborci! Bodite jim vodniki — do končne zmage, ki je svoboda naše zaslužnjene domovine!

Mladini

Glej, čebele trudoljubno
med nabirajo po lipovem že cvetju
glej jih, kako svobodoljubno skrbé za zimo
dolga leta v gorkem že poletju!
Uči se od njih, mladina:
Skrbno delaj in študiraj zdaj v tujini,
da imela srečne dneve
kdaj pozneje v svobodni boš domovini!
Čuj, mladina, svete moje:
Zdaj je čas, da se učiš,
da blažiš srcé si svoje
ter si glavo razbistriš.
Kdor se prav uči od mlada
in oblaži mlado si srcé,
sreča ga obišče rada —
drugim lajšal bo gorjé.

-n. -k.

ZVESTOBA IN IZDAJA

Vse skupnosti, kar jih poznamo, so si v eni točki edine:
od svojih članov zahtevajo namreč lastnost, ki je pred in nad
vsemi drugimi lastnostmi in dolžnostmi, to je **zvestoba**.

Gledano z verskega, moralnega, pravnega ali katerega-
koli drugega gledišča, je **izdaja** najhujši prestopok med vsemi
prestopki, s katerimi more biti obtežen pokvarjen človek.

Človek je družabno bitje. Vse njegovo človeško življenje, od rojstva pa
do smrti, je krepko navezano na skupnost. Niti v povestih nam ni poznan
osamljen človek, brez kakršnih koli odnosov z drugimi ljudmi. Skupnosti
na katere je človek navezan so družina, cerkev, država in vse druge skup-
nosti: politične, verske, narodne, vojaške, humane, katerih naloga je, da
človeka dvignejo, usposobijo in ga prerode za lepše življenje. Sestava vsa-
ke človeške skupnosti vsebuje tudi njen cilj. Niti ena ustanova ni brez cilja.
Zato morajo člani skupnosti opravljati gotove dolžnosti — delo, sicer bi
skupnost razpadla prej, kot bi sploh zaživela.

Je pa ena lastnost, katero zahteva od svojih članov vsaka skupnost
pred vsemi ostalimi in iznad vseh ostalih lastnosti. To je **zvestoba**. Zvestobo
zahteva družina. Če v družini manjka zvestobe, družina propada. Predpisi

o zakonu in vse zakonsko življenje je zasnovano na zvestobi. Zvestobo zahteva Cerkev. In to zvestobo v višjem religioznem smislu, po katerem čaka zveste člane Cerkve božja nagrada.

Tudi država si ne more zamisliti svojega obstanka, če ji prebivalci ne bi bili vdani z vso dušo, kar pomeni — zvesti. Zato so uvedli prisego vladarju ali nekemu višjemu državnemu znamenju, kar močneje naveže podanike na državo in vladarja. Čim bolj vzvišena je organizacija, z jasnimi idealnimi cilji, tem bolj zahteva od svojih članov lastnosti zvestobe. Ali bi mogla neka vojska ali pa neka politična organizacija misliti na svoj uspeh in zmago, če v svojem delu ne bi predvsem poudarjala notranjo zvestobo?

Zvestobe ne poznamo samo med ljudmi, poznajo jo tudi gotove živali do človeka. Že v davniini so imeli delfine kot podobo prijateljstva do človeka. Iz vsakdanjega življenja pa poznamo zlasti zvestobo psa in konja svojemu gospodarju.

Na žalost pa pozna človeštvo, prav za prav je že od vedno poznalo tudi nezvestobo — izdajo. Ne bomo se ukvarjali z malo razliko, med nezvestobo in izdajo. Glavno je, da pripomnimo, da je vsaka nezvestoba izdaja. Nezvest človek kaj lahko zagreši tudi izdajo. Po pravici se človeške skupnosti ničesar bolj ne varujejo kot izdaje. Izdajalec izgubi vse, kar ga dela človeka, vse bolj pada v prepad s pretirano strastjo, koristiti nasprotniku in da čim bolj uniči svojo lastno skupnost.

Začetek in korenine izdaje pripisujejo hudiču, ki je izdal Boga in polni duše vsem izdajalcem. Evangelij pravi za Judeža Iškariota, da „je v njega prišel satan.“ Judež je ostal v zgodovini človeštva najstrašnejši tip izdajalca in opomin vsem izdajalcem. Izdal je Gospoda Jezusa Kristusa.

Značilno je pripomniti, da so vsi narodi, kadar so preživeli tragedije, dajali pojasnila, po katerih je tragediji bila vzrok izdaja. Tako je za poraz na Kosovem polju srbski narod obdolžil izdaje Vuka Brankovića, ki je od takrat v zgodovini odvrtna osebnost.

V svetovni književnosti je tip izdajalca obdelan z raznih strani. Tudi psihologija se je bavila z njegovo osebnostjo.

Nikdar ni upravičenega razloga za izdajo. Tip izdajalca se rodi in moremo zato govoriti o podobnosti izdajalcev pri vseh narodih in v vseh časih. Prva podobnost je ošabnost, domišljevanje v svojo veličino in iskanje načina, da se domišljavost zadovolji. Kadar se to zgodi, se ves preda izdaji. Krščanska cerkev nas uči, da je prevzetnost prignala sata na do tega, da je postal nezvest in izdal Boga. Apostol Pavel pa pravi: „Prevzetnost je začetek greha.“ Druga podobnost pa je, da izdajalci nimajo mere v izdaji. Ko jim zmanjka stvarnih dokazov, se izmišljajo in klevetajo z nezadržano mržnjo proti svojemu rodu.

Dodati moramo še k osebnosti izdajalca, da izdajalec opraviči svoje izdajalsko delo. Za njega je to izdajalsko delo opravičeno in vodeno z višjimi načeli. Ne smatra ga kot izdajalsko delo, temveč kot etično dejanje.

Vod 38. čete Novomeške bojne skupine v Šmihelu pri Novem mestu

Tako tudi satan opravičuje svojo izdajo Boga s svojimi lažnimi in z mržnjo zaslepljenimi dokazi. To logiko uporabljajo vsi izdajalci.

Čdkar poznamo svet, se vodi borba proti izdajalcem. Bog se bori proti hudiču. V mitologijah vseh narodov bogovi kaznujejo izdajalce. Svetovna književnost je prav tako obilno zastopana z nekaj velikimi deli, kjer je govora o maščevanju nad izdajalci. Oseba izdajalca niti ni simpatična onemu, kateremu koristi. Zato so dostikrat izdajalci kaznovani, potem ko so izkoriščani od onih, katerim so služili. Židovski poglavarji niso obžalovali smrti Judeža Iškariota.

Gledano z verskega, moralnega, pravnega ali katerega koli drugega gledišča, je izdaja najhujši prestopok med vsemi prestopki, s katerimi more biti obtežen pokvarjen človek. V sebi združuje vse grehe in izdajalska oseba postane spaka v ljudski obliki. In morda se človeštvo ni nad nikomur toliko zgražalo, se ga balo, ničesar tako strogo obsojalo brez milosti in nikogar tako strašno preklinjalo kot izdajalca.

Zato je eden od osnovnih pogojev napredka vsake skupnosti — tudi naše —, da ji je vsak član zvest, kajti biti zvest pomeni biti pravi in poln človek. To pa je ono, kar naša skupnost predvsem pričakuje od svojih članov.

VRHPOLJE NAD MORAVČAMI

Vrhopolje je vas, ki leži tik pod hribom in ob eni strani sežejo gozdovi prav do same vasi. Partizani so zato imeli dober dostop do vasi, pa prav tako dober umik, kadar je bilo treba bežati v gozdove.

Vas sama je štela 28 hiš. Sredi vasi je cerkev sv. Petra in Pavla, kjer je bil stalno nastavljen župnik, ki je opravljal službo božjo; župnija sama je pa pripadala moravški dekaniji. Dve tretjini približno je bilo vzglednih verskih družin. Nekatere so bile gospodarsko zelo trdne. Ostala tretjina pa ni dajala dobrega zgleda iz raznih razlogov, nekaj jih je bilo zelo versko mlačnih. Prav zaradi teh so se poštenjaki zelo bali, ko so Nemci zasedli pokrajino, kajti prav ti mlačneži so hitlerjance zelo navdušeno pozdravljali in pridno z njimi sodelovali. Bili so v strah ne samo sovaščanom temveč tudi vsej bližnji okolici.

V tej vasi je bila tudi mala kmetija, katere gospodar je bil Kokalj Franc, po poklicu kovač, toda v kovačnici ni hotel delati. Bil je že pred vojno komunist in je koval zaroto proti našemu narodu. Imel je tri sinove in tri hčerke; vsa družina je bila zato zelo vnetja za Hitlerja, ker se je Franc Kokalj dobro zavedal, da je prišel čas, katerega si je že dolgo želel.

Ko je Hitler začel vojno proti Sovjetom, je še kar naprej sodeloval z Nemci, obenem pa podtalno organiziral partizane. Pred Nemci je pa zaradi sodelovanja bil brez skrbi. Zelo spretno je prikrival svoje delo. To se je pokazalo šele ob koncu vojne, ko je postal politični komisar za vso moravško dolino.

Leta 1943 sta oba starejša sinova šla prostovoljno v partizane. Eden se je razvil in pokazal kot pravi krvolok. V obraz mi je rekel, da je že 24 ljudi likvidiral in to ne sovražnih Nemcev, temveč naše nedolžne civiliste. Ime mu je bilo Stane (partizansko ime Branko). Padel je februarja 1944 v vasi Voklo v hribih nad Račo.

Karel Pele — mučeniško umorjen

Bil je rojen 1914. leta v Vrhopolju. Oče je bil gostilničar in posestnik, družina pa zelo verna. Prav zato so partizani pri njih vedno ropali. Karel je bil 1943. leta nasilno mobiliziran. Poslali so ga na Dolenjsko, kjer je bil dalj časa. Tam je videl mnogo partizanskih zločinov, katere je obsojal.

Ko smo domobranci ustanovili postojanko v Domžalah, je za to kmalu zvedel tudi Karel. Takoj je sklenil, da bo ob prvi priliki pobegnil od partizanov, kjer je že bil več kot leto dni in so mu že zaupali. Dali so mu dovoljenje, da je šel v svoj kraj. Karel je to izkoristil in šel k nekemu čevljarju v Krtino, da mu je popravil čevlje. Ko je zopet obuval čevlje, je čevljarju rekel: „Čevlje sem prinesel kot partizan, sedaj jih pa obuvam kot domobranec.“ Še istega dne se je prijavil domobrancem v Domžalah. Bil je takoj sprejet in tudi takoj hodil z njimi na teren.

Pozneje, ko je bila postavljena nova postojanka v št. Vidu pri Lukovici, od koder je bilo bližje v črn graben in bolj ugodno za krajše hajke po hribih, je tudi Karel šel v št. Vid. Na tej postojanki je bila velika večina partizanskih dezerterjev. To je zelo slabilo partizane in so imeli probleme, ker niso več vedeli, komu še lahko zaupajo.

Prišel je čas, ko smo morali domobranci zapustiti postojanko. Bilo je to 9. maja 1945. leta. Tudi Karel Pele je šel z ostalimi na Koroško. 28. maja so ga Angleži skupaj z ostalimi poslali nazaj preko Pliberka. Ni mi znano, kje je pobegnil iz transporta, sklepam pa, da nekje pri Velenju. Uspelo mu je priti na svoj dom, kjer se je skril. Zavedal se je, da se dolgo ne bo mogel skrivati. V tej stiski je mislil, da mu lahko pomaga sovaščan Franc Kokalj. Dobro ga je poznal in vedel, da ima visoko funkcijo ter če hoče, ga bo rešil gotove smrti, saj je vojne konec.

Karel se je v svojem zaupanju odločil in Kokalja prosil, da mu pomaga. Ta pa mu je odgovoril: „Jaz te ne bom sodil, sodil te bo narod!“ in ga je prijavil. Takoj so prišli po njega. Za Karla Peleja je bil to začetek pravega križevega pota. Gnali so ga skozi vas kot največjega razbojnika, vpili nad njim in ga pretepali. Propadla dekleta, vaške terenke, so pljuvala vanj in kričala razne sramotilne izraze. Najbolj divja je bila Kobilšek Vida, še mlada pokvarjena vaška terenka. Karel je žal prepozno spoznal, da je napravil usodno napako, ker je zaupal toliko Kokalju Francu. Žal, je bilo prepozno.

Že v tistih dneh sem zvedel, kako strašno so Peleta mučili. Gnali so ga kot velikega zločinca in ga vedno silili, da je kričal „Jaz sem morilec!“, „jaz sem izdajalec slovenskega naroda!“ Če ni dovolj glasno kričal, je takoj dobil težke udarce. Prignali so ga v Lukovico in zaprli v staro orožniško postajo. Tu je Pele poskušal drugi phoeg, kopal si je rov, a so ga pre-rano odkrili.

Sebi v veselje in zabavo so si partizani domislili nov način mučenja. Vaška terenka Nuška Blatnikova je napravila tablo z napisom „Jaz sem morilec“, „Jaz sem izdajalec slovenskega naroda.“ To so Peletu obesili okrog vratu, njega pa privezali h konju, ki je bil vprežen v voz. Partizani so se vsedli na voz in z bičem pognali konja v tek. Pele je moral teči poleg konja. Kadar so se vozili mimo hiš ali pa srečali katerega človeka, je moral Pele kričati: „Jaz sem izdajalec slovenskega naroda!“ „Jaz sem morilec!“ Če ni dovolj kričal, ga je partizan takoj udaril z bičem. Peljali so se v Domžale. Od Lukovice do Domžal je 9 kilometrov. Vso to pot je moral Pele teči privezan poleg konja.

Naslednje dneve so Karla silno pretepali. Bil je močne narave in je mnogo vzdržal, kar je bilo še hujše. Ko je bil že popolnoma izčrpan in ni bilo več koščka zdrave kože na njem, so ga pri Janežu v Domžalah obesili za noge, z glavo malo od tal. Ko je tako visel, so tudi nekatere domžalske pokvarjene ženske so pljuvale v njega itd. Peleta je rešila smrt. Vsem

krivcem njegovih muk pa je ostal velik madež, znak krvolokov, podivjanih partizanov in terencev.

Tudi Nuška Blatnikova, sicer vzgojena v samostanskih šolah, katera mu je napravila sramotilni napis, je šla kmalu za njim v večnost. Tej je Bog poslal zahrbtno bolezen, da ji je povzročila smrt in je kmalu po vojni stopila pred prag Večnega Sodnika.

Dr. Lojze Ambrožič – škof narodnostnih skupin v Torontu

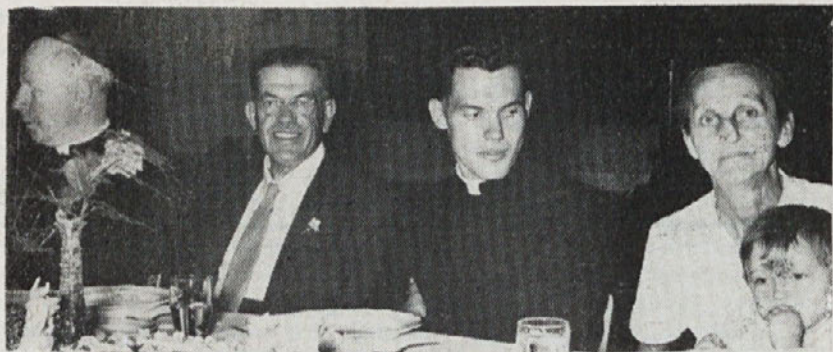
31. marca letos, se je po Torontu razširila novica, da je papež Pavel VI. imenoval prof. dr. Lojzeta Ambrožiča za pomožnega škofa torontske nadškofije. Njegova posebna skrb bodo narodnostne skupine v širnem Torontu.

Če pomislimo, da smo Slovenci ena najmočnejših narodnih skupin v Torontu, je imenovanje g. Ambrožiča za škofa za nas še toliko bolj pomembno. Brez dvoma je za mali slovenski narod to velika čast, posebno smo počaščeni Slovenci v Torontu in celotna slovenska emigracija, iz katere je izšel.

Težko je popisati čustva, ki so nas navdala ob njegovem imenovanju za škofa, in sem prepričan, da so bili veseli vsi Slovenci, ki so dobre volje. Za mnoge je bilo škofovsko posvečenje v stolnici sv. Mihaela, dne 27. maja, pravo doživetje. Navzočih je bilo 27 nadškofov in škofov, petsto duhovnikov, med njimi zastopniki iz ZDA, Nemčije in Slovenije. Vseh je bilo v cerkvi okrog tisoč ljudi.

Kaj slovensko srce čuti ob takih prilikah in kako da duška svojemu veselju, pa je slovenska skupnost dokazala v nedeljo 30. maja, ko se je v cerkveni dvorani Marije Brezmadežne v New Torontu zbralo preko tisoč dvesto ljudi, da pozdravijo novega slovenskega škofa, ki je izšel izmed nas in nam bil postavljen za duhovnega očeta in vodnika v teh zmedenih časih.

Škof Ambrožič je sedmi sedaj živeči škof, ki je izšel iz malega komaj dvamilijonskega slovenskega naroda. Poleg teh sta še dva v Združenih državah, ki sta Slovenca po materi. To je nov rekord, ki navdihuje skrivno misel, da je to delo Sv. Duha. Ob imenovanju se je gotovo marsikdo vprašal, kako to, da je bil od več kandidatov iz velikih narodnih skupin, imenovan prav Lojze Ambrožič. Bog, ki vse vidi in vse ve, je gotovo navdahnil njegove predstojnike, da so ob Lojzetovi visoki izobrazbi videli tudi njegove osebne kreposti in jim tako izbira ni bila posebno težka. Škof sam se spominja, da je že pokojni kardinal Mc Guigan spoznal, „da smo Slovenci precej solidna rasa“, ker smo v Torontu postavili dve cerkvi in jih tudi sami vzdrževali, poleg tega nam vera ni bila prazna beseda. Torej je

Ob novi maši novega slovenskega škofa je bil navzoč tudi naš nepozabni
vladika dr. Gregorij Rožman

vera slovenske emigracije bila tisti odločilni dejstvenik, ki je Lojzetu Ambrožiču pripravila pot do škofovske časti. Mogoče pa smemo skromno in tiho misliti, da je to že prvo plačilo za prestano trpljenje našega naroda.

Ko to pišem, se sprejemi škofa Ambrožiča še vedno vrše. 21. septembra mu je župnija Marije Pomagaj pripravila zelo veličastni sprejem, 28. septembra pa je bil počaščen v hrvaški župniji. O tem mi je neki Hrvat dejal: „Za čudo je bilo naroda! Volimo mi biskupa Ambrožiča!“

Škof Ambrožič je izšel iz znane Ambrožičeve družine iz Gabrja, župnija Dobrova pri Ljubljani. Številna družina je morala skozi preizkušnje begunskega življenja, dokler ni septembra 1948 imigrirala v Kanado. Lojze je še isto leto vstopil v torontsko semenišče sv. Avgušтина. 4. junija 1955 je bil posvečen v duhovnika. Bil je prvi duhovnik, ki ga je slovenska emigracija dala Kanadi. Po kratki kaplanski službi je študiral v Rimu, Franciji in Nemčiji, po vrnitvi pa je postal profesor v semenišču sv. Avgušтина.

Ko je po posvetitvi stal pred oltarjem, mu je iz oči gledala čast in dolžnost, skrb in strah, kako bo škofovsko službo vršil. V slovenski dvorani, med svojimi ljudmi, med katerimi se najboljše počuti, kot je sam priznal, je bil pa čisto drugačen. Ko je gledal pred seboj tako veliko slovensko družino, ki mu je prinesla spoštovanje in ljubezen, mu želela srečo ter mu zagotavljala molitve, je gotovo občutil, da ni več sam, ampak od vseh strani podprt od dobrih ljudi, ki nanj kličejo vse blagoslove nebes, in ga bodo s svojimi molitvami spremljali na težki poti.

Čeprav je službeno škof vsem narodnostim, je vendarle najbolj naš, ker je Slovenec, je sin slovenske zemlje in upam se trditi prvi vidnejši znak, da mučeništvo našega rodu ni bilo zamanj. Daj Bog, da bi novi škof, ki je s tako lahkoto osvojil naša srca, poleg cerkvenih dolžnosti našel moč in modrost, da bi nam v teh težkih časih bil tudi vodnik po zgledu tistih, ki nam jih je vzela revolucija.

Opomba ured.: Ta dopis iz Toronta o imenovanju dr. Alojzija Ambrožiča za pomožnega škofa torontske nadškofije smo prejeli z veliko zamudo, tako ga šele sedaj objavljamo.

IZ DRUŠTEV

TABOR S P B

Letošnji 20. redni letni občni zbor slovenskih protikomunističnih borcev Tabor je bil v Torontu — Kanada 4. septembra 1976 s sledečim programom:

1. Otvoritev (pozdrav) z molitvijo.
2. Posvetitev občnega zbora 30-letnici smrti gen. Leona Rupnika.
3. Situacijsko poročilo.
4. Počastitev umrlih članov v minulem poslovnem letu.
5. Resolucija — kongres slovenskih brezdomcev — debata.
6. Predlogi.
7. Določitev kraja za naslednji občni zbor Tabora.
8. Slučajnosti.

Na letošnjem zborovanju Tabora ni bilo volitev, ker se le-te vršijo vsako drugo leto.

Objavljamo najvažnejše točke zborovanja.

Posvetitev občnega zbora spominu gen. Rupnika

G. Vladimir Kozina, duhovnik, čigar družino so komunisti za časa revolucije pobili, je na letošnji komemoraciji na Orlovem vrhu v Genevi imel govor; spomnil se je pobitih domobrancev, spomnil se je grozot bratomorne borbe, spomnil se je generala Rupnika. To so njegove besede:

„Slovenski možje in fantje so se z veseljem odzvali klicu modernega kneza Koclja, generala Rupnika, ko je laž hotela pokopati resnico v naši deželi. Z veseljem so pod njegovim vodstvom sekali po rdeči laži, rdečim sleparjem pa onemogočili sejati ljulko med pšenico.“

Tudi današnji čas je podoben naši bratomorni borbi. Zopet hoče rdeči sovražnik sejati razdor med nami. Toda ostanimo zvesti spominu pokojnega generala Rupnika, čigar nit življenja je komunistična krogla pretrgala pred tridesetimi leti.

Letošnji občni zbor našega Tabora je posvečen njegovemu spominu. Z enominutnim molkom bomo počastili našega voditelja in ustanovitelja domobranstva generala Leona Rupnika.

Sporočilo predsednika 20-letnemu občnemu zboru Tabor SPB

Dragi prijatelji!

Več kot trideset let je preteklo od vetrinjske tragedije. Rdeči gospodari doma še vedno nočejo priznati zločina, katerega lahko smatramo, da je največji v zgodovini našega malega slovenskega naroda. Naša dolžnost je, da celotnemu svobodnemu svetu odkrijemo in pokažemo pravo lice komunizma in grozote, pod katerimi naš narod še vedno trpi.

Pred kratkim je bil priobčen v uglednem kanadskem časopisu članek, ki na kratko opisuje današnje stanje v komunistični Jugoslaviji. Med drugim poroča o zatiranju in preganjanju akademikov v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Piše o procesu proti sodniku Francu Miklavčiču in časnikarju Viktorju Blažiču, ki je bil obsojen na dve leti zapor, ker se je v tržaški reviji izrazil za večjo politično svobodo v Sloveniji. Omeni advokata Popoviča iz Belgrada, ki je bil obsojen, ker je zagovarjal obtožence, ki so bili sojeni zaradi protikomunistične propagande. Dopisnik konča članek z besedami: „Lahko sumimo, da ugodna poročila, katerih je deležna Jugoslavija v zapadnem svetu, lahko pripišemo dejstvu, da predsednik Tito vse svoje sedanje in bodoče kritike odstrani in jih zapre.“

Naša moralna dolžnost je, da mi, SVOBODNI SLOVENCİ, vedno in povsod razkrinkavamo in trgamo masko laži z obraza komunizma in pokažemo vsem, da morilci in narodni zločinci gospodujejo v Jugoslaviji. Brez strahu povejmo vsem o genocidu komunizma nad domobranstvom!

Bog — Narod — Domovina!

Ivan Palčič

Situacijsko poročilo

Prvo leto sedanje službene dobe je poteklo predvsem v pripravah in izvedbi 30-letnice vetrinjske tragedije. Žal so se tudi letos pojavile težave zaradi pritiska, naj bi bila izvedena skupna proslava z organizacijo okrog Vestnika in to ne na Slovenski Pristavi, temveč na nekem drugem, nevtralnem prostoru.

Glavni odbor je v tem vprašanju vztrajal na stališču, da se junija meseca mora vršiti spominska svečanost na Slovenski Pristavi, ker je bila v ta namen tudi zgrajena spominska kapelica. Želeti bi bilo, da bi organizacije, ki si žele resničnega sodelovanja z nami, svojo pripravljenost izrazile na druge načine in ne le ob junijskih proslavah.

Delo zgodovinskega referata se nadaljuje in objavljen je bil nov dodaten seznam žrtev. Ti sezname bodo odslej vsako leto objavljeni v majski ali junijski številki glasila. Podatki so še vedno nepopolni in treba bo ponovno preučiti vse publikacije pred letom 1965.

Zgodovinski odsek zdaj tudi zbira in preučuje dokumente, ki so jih pričeli objavljati v Združenih državah in Veliki Britaniji. Poskrbeti bo

treba, da bodo ti dokumenti tolmačeni v smislu okoliščin, v katerih so nastali, ker bo le tako mogoče dobiti neko pravilno zgodovinsko podobo naše dobe in borbe. Zgodovinski odsek namerava v ta namen priporočiti pripravo in objavo obširnejšega dokumentarično-zgodovinskega dela.

V ostalem pa naj bi krajevna društva v drugi polovici sedanje službene dobe poskrbela predvsem za izpolnitev osnovnih točk našega programa, to je — poleg zgodovinsko dokumentaričnega dela, še za propagiranje našega stališča in pa za podporo soborcem, ki so v zdravstvenih težavah.

Posebno priznanje zasluži krajevni odbor v Clevelandu, kateremu je uspelo v tamkajšnjem dnevniku objaviti pismo uredniku, v katerem je nedvomno registrirana usoda 12.000 slovenskih domobrancev v letu 1945. Na sovražen odgovor je nato v imenu Clevelandske mladine odgovorila četvorica akademikov (slovenskih mladeničev), ki zato zaslužijo vse priznanje in zahvalo.

Konzorcij in uredništvo glasila Tabor pravtako zaslužita vse priznanje, saj glasilo kljub skoraj nemogočim razmeram v Argentini še vedno izhaja v neomejeni nakladi in po predvidenem urniku. Članstvo v Severni Ameriki se bo požrtvovalnim delavcem v Buenos Airesu najlepše oddolžilo s pogostimi poročili in članki, kar bo uredništvu pomagalo, da bo vsebina lista čim bolj bogata in na višini.

Ob koncu je treba ugotoviti, da smrt vse pogosteje sega vnaše vrste. Izguba vsakega člana je v resnici nenadomestljiva; zato bi morali ostali prevzeti večji delež bremena na svoje rame, ker smo to dolžni svoji preteklosti, svoji časti in svoji domovini!

Glavni odbor

Finančno stanje organizacije Tabor ob običnem zboru 4. septembra 1976

Stanje glavne blagajne Tabor:

Prenos iz prejšnje poslovne dobe	1.825.40 dol.
Dohodki v letu 1975/76	480.86 dol.
Skupno	2.306.86 dol.
Izdatki	109.95 dol.
Stanje blagajne 3. septembra 1976	2.196.31 dol.

Stanje blagajne socialnega sklada Tabor:

Prenos iz prejšnje poslovne dobe	2.871.52 dol.
Dohodki v letu 1975/76	1.954.28 dol.
Skupno	4.825.80 dol.
Izdatki	1.766.22 dol.
Stanje blagajne 3. septembra 1976	3.059.58 dol.

Finančno stanje glasila Tabor

Letni obračun glasila Tabor se naredi ob zaključku letnika. Blagajniško stanje na dan 17. avgusta 1976 je zaenkrat povoljno, zaradi precejšnjega prebitka iz 1975, kljub stalni inflaciji v državi. Zvišanje cen je tako pri tisku, papirju in drugem materialu, kakor tudi pri poštnini. Na podlagi letnega obračuna glasila Tabor za l. 1976 se bodo določile nove cene glasilu, prav tako se bo vsem nerednim plačnikom ustavilo pošiljanje Tabora (vsem, ki dolgujejo več kot eno leto), seveda ne pridejo tu v poštev invalidi za katere plačuje socialni sklad in ustanove s katerimi imamo zamenjavo.

Oktober 1976

KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM IN ČLANSTVU TABORA SPB

Enaintrideset let je poteklo od tedaj, ko smo na vetrinjskem polju zvedeli za grozno novico slovenskega genocida. Ideja naših pomorjenih pa živi in bo živela dalje, kajti na tej ideji je kmalu po naši preselitvi v prekomorske dežele zrastle naša organizacija, katere glavni namen je povezovati Slovence v borbi proti tiranijam in podpirati sile, ki se borijo za slovensko suverenost.

Ob vstopu v novo poslovno dobo v organizaciji je prav in primerno, da si priključimo v spomin namene in cilje naše organizacije in da vsaj na kratko naznačimo naše naloge v bodočem letu.

Kje stojimo danes? Komunisti v zadnjem času vedno tesneje napenjajo svoje tiranske vajeti. Z vso silo se zaletavajo ne le v preživele domobrance, pač pa zlivajo gnojnico celo na tiste, katerih zemeljski ostanki so že davno strohnili. Komunistični pisuni delajo nadure, ko zlivajo na papir gorostasne laži in natolcevanja. Med vsemi komunističnimi pisuni pa v zadnjem času prednjači bivši OZNOVEC Vidic s svojim spisom „Po sledovih črne roke.“ Kdor je poznal dogodke tistih dni, z lahkoto spozna vso umazanijo in tipično komunistično propagando; nevedneži in tisti, ki jim ni do resnice, bodo pa ob tem spisu nasledli precizno sfabricirani komunistični propagandi.

Sedaj je vrsta na nas in od nas zavisi, koliko se bomo potrudili, da povemo resnico in zavržemo laži. Naša dolžnost in naloga je, s tiskom voditi borbo proti komunizmu v smislu organizacijskih idej. Kot vidimo jasno, se komunisti dobro zavedajo, kako idealno je bilo domobranstvo; zato ga je treba umazati, da ne bi ideja domobranstva nekoč postala vodilo zanamcev v borbi za ukradeno svobodo.

Kaj so torej naši cilji v bodoči poslovni dobi?

- 1) Ohranjati svetel spomin na naše pomorjene brate.
- 2) S tiskom boriti se proti komunističnim lažem.

- 3) Objavljati v Taboru naše spomine in z dokumenti prikazati njihove zločine. Vsak od nas ima spomin in v tem spominu dokaze komunističnega grozodejstva. Obelodanimo vse!
- 4) Poglobiti povezanost med nami na družabni in prijateljski osnovi.
- 5) Pomagati zgodovinskemu referatu, da zbere podatke za opis revolucije in te posreduje širnemu svetu.

Bratje na plan, da ne bo zaničevan domobran!

Za glavni odbor: S. Palčič

November 1976

VSEH MRTVIH DAN

Na tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe nevzdradno spanje... gredo naše misli in naša pota na VSEH SVETNIKOV DAN in v mesecu novembru na splošno.

Biti blizu mrtvih je krščanska pieteta, dokaz da naša vdanost sorodnikom, svojcem in znancom sega preko groba. Spominjali se bomo tudi tistih, ki so pred mnogimi leti bili pomorjeni, pomorjeni zato, ker so ljubili svoj narod; z molitvijo na ustnih so odhajali na morišče proseč Vsemogočnega za nas in za naš narod. K tem našim mučencem se obračajmo in jih prosimo, da nam pomagajo vztrajati v viharjih dneh bodočnosti.

V novembru naj se naša molitev dviga v prošnjo Vsemogočnemu za pokoj duš vseh Slovencev, ki so umrli v emigraciji, zlasti še za naše pokojne člane. Delati dobro in moliti za rajne ter za blagor slovenskega naroda je naša naloga in naša dolžnost.

Strnimo svoje vrste v tem mesecu posvečenem rajnim, k njim se obračajmo za pomoč, njim potožimo naše težave, priporočimo jim zasužnjeno domovino in prosimo, da bi Slovenci v emigraciji spoznali klic časa, ki nas roti: ČAS JE DA SE PRENEHAMO IZZIVLJATI V INTRIGAH IN STRANKARSTVU, ČAS JE, DA ZDRUŽIMO NAŠE SILE NA ENEM SKUPNEM MINIMALNEM IMENOVALCU V BORBI ZA PRAVICE SLOVENSKEGA NARODA.

Na pokopališčih bodo v novembru gorele sveče, osamljene tudi tam... v Kočevskih gozdovih, kot vsako leto osorej, oznanjale bodo ljubezen in zvestobo našim rajnim. Bratje, prižgimo svečke tudi v naših dušah in sklenimo naša srca v enoto, da bomo kot eden zamahovali in se ne strašili preprek, ki jih srečujemo na naši življenski poti. Kot smo bili nekoč eno z onimi, ki so strohnili v Kočevskih grapah, bodimo eno v življenju čeprav smo raztreseni širom zemeljske oble. Nikdar naj v naših srcih ne preneha utripati tisti domobranski duh, ki nas je nekoč povezal v borbi proti največjemu sovražniku človečanstva. Le povezani s to idejo in v medsebojnem zupanju bomo v stanju upravljati zapuščino naših pomorjenih bratov.

VSEM ČLANOM TABORA SPB

vsem sodelavcem, naročnikom, podpornikom in bralcem našega glasila, pa tudi vsem ostalim bralcem in delavcem na načelnem protikomunističnem stališču v zdomstvu in v domovini želimo

BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE

in

SREČNO NOVO LETO

KI NAJ VSEM PRINESE OBILO NOVIH SADOV V DELU
IN BOJU ZA

BOGA — NAROD — DOMOVINO

Stanko Mrak

Vsi sveti – Vernih duš dan

Na tisto tiho domovanje,
kjer mnogi spe nevzdravno spanje,
kjer kmalu dom bo moj in tvoj. —
Nocoj se vsul je roj močan,
saj jutri bo vseh mrtvih dan —
vseh mrtvih dan...

Še vedno se spominjam, ko je sedela poleg mene učiteljica v tretjem razredu šole ter me učila teh verzov, katere sem potem recitiral na skromni spominski proslavi v počastitev mrtvih. Moram reči skromni, kajti v naši mali župniji nismo imeli prosvetne dvorane; pa so se učiteljice vseeno potrudile in z otroci prirejale razne proslave kar v največjem razredu v šoli. Tako so bile prireditve skromne, zato pa bolj ganljive in od kmečkih ljudi spoštovane. Pozneje smo take prireditve in igre prirejali v novi gasilski dvorani, ki je bila narejena tudi za take namene.

Tudi duhovniki so se pripravili za ta dan. Menda so kar tekmovali med seboj, kateri bo s pridigo v cerkvi pripravil ljudi do večjega žalovanja in joka. Potem pa smo vsi skupaj odšli v procesiji na pokopališče, kjer smo opravili molitve za rajne, na grobovih pa prižgali sveče.

Prav lepa proslava na kmetih v počastitev mrtvih.

Zadnjič sem v domovini prisostvoval taki počastitvi mrtvih v novembru 1944 v Ljubljani na Orlovem vrhu — Gaj junakov smo mu rekli, ker so tam bili pokopani v bojih padli domobranci. Poleg domobrancev se je ta dan zbralo na Orlovem vrhu še toliko tisočev ljudi, da na hribu ni bilo

dovolj prostora za vse. Ševeda se več ne spominjam poteka te proslave; brezdvoma pa sta bila ta dan in ta kraj priči največje manifestacije naroda, s katero je izpovedal svojo pripadnost domobrancem in tako protikomunizmu. Gotovo je bila ta manifestacija tudi del vzroka, da se je krvoločnim komunistom tako mudilo, da so takoj, ko so prišli na oblast, izbrisali na tem hribu vsako sled, da je tu bilo pokopališče. Ker pa je po njihovi veri s smrtjo vse končano, so odpravili tudi praznik vseh svetnikov in vseh vernih duš dan, ter te enostavno nadomestili z dnevom smrti. Temu se ni čuditi, ker to odgovarja povsem njihovi razlagi, da je človek izšel iz opice; le tega nam do sedaj še niso razložili, pojasnili, zakaj opice niso tako krvoločne kot človek-komunist.

Mi, ki verujemo v posmrtno življenje in da nas je Bog ustvaril po svoji podobi za Sebe in večno življenje, pa naše rajne in njihove grobove spoštujemo. Ko na vernih duš dan obiščemo njih grobove na pokopališču in prižgemo svečko, se tu še najbolj zavemo, kako nebolglijeni in majhni smo. Tu se nam razodene stvarstvo Vsemogočnega. Na pokopališču gledamo resnici v obraz, spoznamo namen našega življenja; tu se nam razodenejo skrivnost našega življenja, smrt in večnost, dokončni cilj našega bivanja tu na zemlji; zato se nam tukaj tudi utrdi naša vera. Tu pokleknejo in se priporočijo našim rajnim in Bogu za pomoč, da bi tako z njihovo pomočjo mogli živeti Bogu po volji in se tako po naši smrti tudi mi mogli njim pridružiti v večnem veselju.

Zdi se pa, ko v teh časih nazaduje naša vera, da tudi naše rajne lažje pozabimo. Tudi katoličani se nič več radi ne spominjamo naših rajnih. Za sv. maše še radi plačamo, pot na pokopališče pa nam je tako težka... in mnogi grobovi ostajajo leto za letom neobiskovani. Zato ni čudno, da tudi mi sami premalo mislimo na smrt, kljub temu, da vemo, da nam je neizogibna, ter ne vemo ne ure ne dneva, kdaj bomo poklicani.

Zamislimo se, da smo naglo umrli in stojimo pred božjim Sodnikom, ki nas je pravkar obsodil v pekel za celo večnost... Kako se počutimo...? Če se v to resno zamislimo, je naravnost, da nam bodo od groze osiveli lasje. Morali bi večkrat misliti na smrt; to pa je najlažje na pokopališču.

Tudi 30.000 slovenskih mučencev, ki so umirali z molitvijo na ustih, se nič radi ne spominjamo. Mnogim je tudi spominska proslava v počastitev teh enkrat na leto nevšeč. Še več, spominske kapelice na slovenski pristavi, ki je postavljena nji v spomin, se nekateri ogibljejo. S silo hočejo zadušiti spomin na te žrtve revolucije. Pa ni prav tako. Bog je dopustil, da je naš mali narod daroval za preganjano Resnico toliko svojih ljudi. Ker je Bog to dopustil, je tudi naravno, da Bog želi, da jih ne pozabimo, ampak, da skupno z njimi prosimo Boga, naj se usmili in prizanesse našemu narodu, da ne umre, ampak, da se spreobrne in začne živeti Bogu po volji.

Bog je s temi 30.000 mučencev položil slovenskemu narodu nove temelje, pa če je to nam prav ali ne! Ako hočemo na teh temeljih graditi,

bo naš narod živel, ako pa na teh temeljih nočemo graditi, bo naš narod izginil. Poti sta samo dve: Bog — Resnica in Ljubezen — je pot življenja, hudič — laž in sovraštvo — je pa druga pot, pot umiranja. Tretje poti, ki jo nekateri iščejo — tako doma, kakor tudi v emigraciji — pa ni in je ni mogoče narediti, pa naj to poskuša kdorkoli, ne bo mu uspelo jo narediti. Čeprav zamešamo le malo strupa v veliko skledo jedi, je vsa jed zastrupljena...

Pokojni škof Rožman je ob neki priliki dejal Slovenskim izseljencem: „Slovenci, ne pozabite idealov, zaradi katerih ste prišli sem in zaradi katerih ste se doma ustavljali rdeči nevarnosti! Ohranite jih! Če bi te izgubili, bi bila to popolna tragika našega naroda...”

Ko je pokojni general Leon Rupnik med revolucijo gradil slovenskemu narodu nove temelje, je med drugim tudi dejal: „Kar zadeva mene, bi rad poudaril, da bom v vseh okolišninah in v vsakem slučaju ostal z narodom; in če bo usoda hotela, bom za ta narod v boju tudi rad padel. — Do konca me boste imeli priložnost videti v borbi skupaj s slovenskim narodom, bratskimi srbskimi dobrovoljci in četniki ter vsemi, ki se nam bodo v tej borbi pridružili in nas podpirali!”

Resnica je, da naša emigracija ni dovolj upoštevala teh zgledov in nasvetov in je zato v tridesetih letih veliko zamudila. Veliko mladih smo izgubili, ker jih nismo znali pridobiti za te ideale. Vse pa ni zamujeno; še vedno je časa dovolj, ako imamo željo, izravnati prvo in edino pravo pot življenja, pot Resnice in Ljubezni, za katero nam je Bog postavil temelje s 30.000 naših mučencev.

Boga skušamo, ko se sklicujemo na tisočletno krščansko življenje našega naroda in 30.000 mučencev in mislimo, da bo Bog ohranil naš narod zaradi teh. Tako mišljenje je napačno, je zmotno. Bog hoče, da mi naše prednike in naše mučence spoštujemo, da na idealih, za katere so prelili svojo kri, gradimo; šele potem moremo pričakovati in upati, da bo Bog ohranil naš narod pri življenju.

Vseh mrtvih dan... Radi bi obiskali grobove teh tisočev in prižgali lučke na teh grobovih. Ker pa tega ne moremo storiti, poslušajmo in ubogajmo Boga, spominjajmo se naših prednikov, ki so preko tisoč let pojili slovensko zemljo z znojem in krvjo ter živeli Bogu po volji. Ne pozabimo, ampak živimo in delajmo vedno in povsod za ideale, zaradi katerih troh-nijo kosti 30.000 tisoč naših junakov v neznanih grobovih širom slovenske zemlje. Prisluhnimo in slišali bomo njih prošnjo, njih pesem: Srca mrtva govorijo, ne pozabite nas nikdar!

Naj nas pri tem ne ovirajo malenkosti! Božja volja je, da se duhovno združimo s temi tisoči in tako vsi skupaj kot nekoč zopet zapojemo: „Naša borba zato je sveta, dokler gruda ni oteta!” Bog in naši mučenci pričakujejo to od nas, ki smo del slovenskega naroda.

Bog je videl potrebo in je zato poslal na zemljo svojega Sina, da je ta s svojim trpljenjem in smrtjo položil temelje krščanski veri. Bog ie

videl potrebo in je poslal slovenskemu narodu Jegliča, Rožmana, Rupnika in potem še slovenske domobrance, ki so s svojim mučeništvom slovenskemu narodu po božji volji postavili nove temelje, potem ko so se stari zrušili. Bog je določil tudi apostole, ki naj bi gradili na teh temeljih, ko je te izpustil na svobodo. Gradimo torej in vršimo voljo božjo, kot so to delali apostoli po Jezusovi smrti!

Mladi rod v domovini je naveličan laži, išče svojo slovensko dušo, išče Resnico. Pomagajmo mu Resnico najti; potem bo z veseljem gradil na idealih, na temeljih, položenih po božji volji nad grobove trideset tisoč slovenskih mučencev! Naša hvaležnost tem našim mučencem mora biti naša zaveza, da bomo po njihovem zgledu združili vse narodne sile v kremenito enotnost stremljenj za osvoboditev in vedno širšo rast naše blagoslovljene domovine. To pa moremo storiti le, ako imamo v sebi vero, upanje in ljubezen. Skušajmo delati tako za Boga — Narod — Domovino!

NAŠI MRTVI

Avzug Potokar — umrl

Iz Nemčije smo prejeli žalostno vest, da je 16. oktobra 1976 umrl naš prijatelj **Avzug Potokar** v bolnišnici v Mainnhaimu.

Pokojni je bil štajerski rojak rojen 8. februarja 1919 v Sv. Štefanu nad Laškim. Po končani klasični gimnaziji v Mariboru je bil študent prava v Ljubljani, a izbruh druge svetovne vojne mu je preprečil njegov načrt. Mobiliziran je bil od Nemcev in je bil najprej v Franciji, pozneje v Jugoslaviji a nazadnje v težki bobri v Monte Cassino kjer se mu je posrečilo pobegniti in javiti zaveznikom in kmalu se je prijavil v kraljevo jugoslovansko mornarico. Po končani vojni bi se lahko vrnil domov kjer je imel še mater, brate in sestre a si je izbral svobodo v tujini in je kot tak prišel leta 1948 v Argentino.

Zaposlen je bil v tovarni „Cofia“ vse do težke bolezni. Kot bivšega nemškega vojaka so ga sprejeli Nemci v bolnišnico — ter ga že kot težkega invalida prepeljali v Nemčijo. Tam je bil dobro postrežen in obiskovan od rojakov — posebno se je zanj zanimal dr. A. Komotar, ki je daljavo 120 km neštetokrat prevozil, da mu je lajšal z obiski težke ure tudi tam v tujini.

Na zadnji poti 21. oktobra so ga spremljali k večnemu počitku slovenski izseljeniški duhovnik Gajšek, dr. Komotar, njegovi sorodniki iz domovine, par štajerskih rojakov, ki se v tem kraju nahajajo na delu in gospa pok. prof. Prijatelja iz Argentine, ki se je ravno nahajala v Nemčiji na obisku pri hčerki — zdravnici.

Potokar je bil zelo nadarjen človek, govoril je več jezikov in je bil

prepričan proti-komunist kar so pričale njegove pesmi, ki jih je celo iz Nemčije pošiljal za Tabor, katerega je tako rad bral in ga vedno težko pričakoval.

Po vsem trpljenju mu želimo miren počitek in ga bomo ohranili v lepem spominu.

„Sedaj gremo v Trst, potem pa v Ljubljano . . .“

(Nadaljevanje)

Svinčeni dež pa nas je kmalu pregnal, da smo bežali, kolikor so nas nesle noge.

26. septembra. Bile so prve „svobodne“ volitve... Za ta zgodovinski dan nas je počastil sam brigadni komisar. Ta „učeni gospod“ je govoril o novem redu, o svobodi, o Engelsu in Marxu, da smo skoro tudi mi postali učeni.

„Brigadnemu“ se je pripetila majhna smola. Vzlic svoji vestnosti je pozabil pred odhodom prebrati volilni zakon, zato zdaj ne ve, ali so „svobodne volitve“ javne ali tajne. Nič zato. Glavno je, da so „svobodne.“

Enoglasno smo želeli, naj bodo javne. To željo smo izrazili z dvigom „fige“. Kandidatov nismo izbirali, saj sta bila že določena. Naša zasluznika sta bila namestnik bataljonskega politkomisarja in tovariš Jože iz Cerknice. Samo po sebi se razume, da ni imel nihče ničesar proti...

Na koncu „svobodnih“ volitev se je komisar zahvalil „genialnemu“ Titu in ukazal pesem: „Urno puške smo zgrabili!“

Primerjal sem oddane glasove z nami in ugotovil, da jih je bilo več kot pa jih je štel naš bataljon. Tito in njegovi imajo zares čudežno moč...

Primorski mobiliziranec se čudi

27. septembra. Zgodaj zjutraj so nas zapustili interniranci z Raba. Snoči so se ustavili pri nas in hoteli so jih narediti za vojake.

Straže so hlastno mobilizirale po okoliških vaseh. Tu sem opazil razglas vrhovnega plenuma OF o priključitvi Primorske k „svobodni Sloveniji.“ Takoj mi je padlo v oči, da je italijanski manjšini zagotovljena avtonomija. Slovenskim letakom so se pridružili še letaki v italijanščini. V spominu mi je ostal njihov konec: „Liberta al popolo sloveno e italiano.“

28. septembra. Popoldne smo izvedli juriš na orehe in jabolka. Razveselil sem se sadja kot Izraelci mane v puščavi. Hrane je bilo zelo malo, zato je bila lahko prebavljiva. V vasi, kjer ni bilo ljudi, smo uvedli pravo oblast.

Primorski mobiliziranec, ki je vse to doživel, mi je potožil: „Kakšna je vendar bivša jugoslovanska vojska, ko je imela take mlade častni-

ke.“ Vznevoljil se je in mi zaupal, da je zelo razočaran in nič kaj navdušen za tako tovarišijo.

29. septembra. Tudi vreme nam ni več naklonjeno. Dežuje, vmes pa poje svojo pesem kraška burja. V šotorih se tiščimo kot ščurki.

Ko je ponehal dež, smo morali na predavanje. Na sporedu je bilo poročilo radia. Znameniti bitki pri Ilirski Bistrici so posvetili prvo poročilo. Takšno je bilo, kakršnega so pač dali rdeči poglavarji: ...osvobojena, trdno v naših rokah, zaradi sovražnikove premoči taktičen umik. V okolici divjajo srditi boji in mesto večkrat menja gospodarje.

Kdo bi se ne smejal!

Zopet so porazi na dnevnem redu. Dan za dnem prihajajo nove skupine potikavcev, ki so jo komaj odnesli.

1. oktobra. Ozračje postaja napeto. Tovariši iz štaba in tovarišice so spet naredile zares „tovariško gesto“: v vasi dobljeni kruh so pravično razdelili med se, nam pa so se sline cedile.

Tovarišica politična je užaljena do rdečih kosti

2. oktobra. Udarne brigade doživljajo poraz za porazom. Na „uradnih“ mestih najodločneje zanikajo tako šušljanje med moštvom... Razkropljene ovce rdečih čred pripovedujejo o begu, žrtvah, pomanjkanju in nevzdržnosti. Mnogo tovarišev je že „dezertiralo“. Tovarišica politična je užaljena do rdečih kosti. Tolaži jo zavest, „da bodo prej ali slej prišli v njene roke.“ Takrat bodo z njimi že storili svoje.

Priglasil sem se prostovoljno v patrolo. Prišel mi je na misel beg. Že zdavnaj sem bil sit tega „raja.“

Še sem slišal politično uro o petokolonaštvu in rdečem porazu in umiku iz Splita. Ne, to ni bil poraz, zmaga, saj so Nemci „morali poslati na pomoč vse svoje elitne oddelke in celo oklopno divizijo.“

Politična ura je šla vsem na živce. Tudi tovarišica politična je utihnila in končala svoje predavanje.

5. oktobra. Naša četa je kopnela kot sneg pod toploto pomladanskega sonca. Mobiliziranci iz raznih edinic so bežali. Povsod smo opazili kolone hujskačev. Da smo v nevzdržnem stanju, je opazil tudi naš komandir. Zato je hotel razpustiti edinico, kar pa mu je preprečila tovarišica sekretarka. Saj ima tudi ona veliko besedo v naši četi.

Reakcija in reakcionarji

8. oktobra. Pričela se je politična visoka šola. Prvi predavatelj je govoril o reakciji in reakcionarjih. Pri najboljši volji sem malo razumel, ugotovil sem le, da spadamo skoraj vsi med nje in tudi jaz sam. Zapomnil sem si le, da je govoril o reakcionarnih vladah Poljske in Jugoslavije. Tudi generala Sikorskega je prištel med reakcionarje, ker je od ruske vlade zahteval točna poročila o Katynu...

Po govoru je sledil razgovor o domobrancih. O njih sem že prej slišal nekje. Zdaj so jit tudi „uradno priznali.“ Oznanili so, kako strašno grdo je, da ti „belci“ nosijo na rokavu slovenske trobojnice. Sicer pa da jih je samo 300. Pa to ga še tolaži, da jih bo narod kruto kaznoval.

Politikomisarju se je čelo kar grbančilo ob tem predavanju.

Na politični uri smo dobili tudi prvi pogled v Marxove nazore, o razmerah v SSSR, kjer goje pšenico, katere zrno je debelo kot bob, klas pa dolg do četrta metra. Ker nisem književno izobražen, nisem vedel, kam bi ta „kulturni“ proizvod uvrstil, med basni, epe ali pravljice. Mislil sem, da je gazelica! Če stoji tudi vsa rdeča vojska na glavi, čemu bi jaz na nogah!

Konec je bil posvečen domobrancem. Medtem, ko so bili še včeraj le na ljubljanskem bloku, so danes že na številnih postojankah po vsej deželi.

V Babnem polju in dalje

Svoje staro dolgotrajno mesto smo zapustili in odšli proti Reki. Postavili smo se 25 km pred mestom. V bližini je bila pred nedavnim razbita „Snežniška brigada“. Zato smo jo mahnili v smer proti Čabru. — V Babnem polju smo se ustavili. Žalosten kraj. Več kot polovica hiš požganih in porušanih.

14. oktobra. Pohod na Gerovo. — Hrvatom na pomoč. Tu sem bil nekoč služil svoj vojaški rok. Takrat si pač nisem mislil, da me bo usoda še kdaj pripeljala v te kraje, najmanj pa ob takšnih okoliščinah. Že prej sem slišal o uničenju Gorskega Kotora, da so ga tovariši „osvobodili“ vsega. Med potjo sem bil v častnem spremstvu tovarišice komisarke Jelke. Zvedel sem, da ima bivša Figovčeva natakarka ugled tudi med višjimi „živinami.“ Razodela mi je skrivnost, da je tajnica KPS. Njeno tanko uho da mora pazljivo bedeti nad vsem bataljonom.

Po „izmenjavi misli“ sva ugotovila, da se „strinja“ v vseh vprašanjih. Zahvalil sem se ji za naklonjenost in ji zagotovil svojo „neomajno“ vdanost.

Jelka, „zgovorno“ natakarsko dekle, mi je zaupalo, da je doma iz Trbovelj. Že prej je bila komunistično navdahnjena. Saj tisto, kar ni dovoljeno, je tako sladko... V Ljubljani ji je šlo dobro. Tudi pri tovariših je našla usmiljeno srea. Kavalirji so jo celo vozili v avtomobilih in njen fant je imel nanjo magično moč in jo privabil v gozdno življenje nad Igom. Fanta so ji sami spravili s sveta. Sedaj je prosta... Če bi še živel v Ljubljani, bi brez dvoma oddala ženitno ponudbo v časopise.

16. oktobra. Dan je minil brez posebnih presenečenj. — Popoldne sem pomagal Jelki pri sprejemanju nekaterih tovarišev v KP. Zaupala mi je imenik teh, ki bodo „počaščeni.“ Vsak kandidat je moral odgovoriti na 20 vprašanj: v katerih družtvih je deloval, funkcije, ali so njegovi sorodniki pri beli ali plavi gardi, o Marxovi in Engelsovi ideologiji itd.

Jelka se mi je dobrohotno nasmejala in me vprašala, če si želim tudi

jaz varstva KPS. „Le reči ti je treba...“ Dobrohotno sem ji odvrnil, da si tega še nisem zaslužil...

17. oktobra. Poslali so nas na Milanov vrh. Premikanja brez vsakega načrta. En bataljon v Trščem, dva med Brodom in Delnicami. Naši fantje so slišali pogovor poveljnika Šercerjeve brigade Milana Pišlerja iz Škofje Loke in bataljonskega intendanta Rudolfa Cvara iz Zamosteca pri Sodražici. Na ves glas sta se smejala, da sta dva bataljona pred Nemci, ki bosta prav gotovo uničena, saj so prisilni in nezanesljivi mobiliziranci.

Beg in rešitev iz rdečega pekla

21. oktobra. Zadnje dni smo venomer hodili — zdaj sem, zdaj tja. Bili smo blizu Delnic. Na hrbtu sem nosil kakih 30 malih min. Okrog sedmih se je zares začelo. Pokalo je, grmelo in žvižgalo. Zaželel sem si juriša.

Ob devetih sem dobil povelje, naj odnesem mine v prvo vrsto, kjer jih že primanjkuje. Vse akcije je vodila tovarišica Tončka, komisarka naše čete.

Že sem prišel po dolgih ovinkih in skrivališčih precej daleč naprej. Še nisem užival pol ure prostosti, že me ustavita dva štabna kurirja. Svojo hitro trditev o ordonanski službi sem hotel utemeljiti z naglim govorjenjem, da bi odvrnil sum. Prav nič me ni mikalo, da bi se srečal z Jakom, komisarjevim namestnikom.

Kakšno moč dobi človek, ko beži pred lastno smrtjo. Kakor brez nog sem bežal naprej. Med skokom čez jarek sem objel leskov grm in si vsaj tako malo ublažil padec. Ob dotiku tal sem začutil pekočo bolečino. Po mrzli nogi se je pocedila topla kri. Nahrbtnik me ovira, zategnem ramena in že je bil na tleh.

Hodil sem po strmih pečinah nad Kolpo. Kako prijetno me je vabila voda. Suho grlo sem si tešil z žvečenjem mahu. Sredi gozda me je dohitela noč in v njej sem premišljeval dogodke, ki so se vrstili v domišljiji kot na filmskem traku. Nad mano je migljalo modro zvezdnato nebo, in moje oko je uživalo, ko sem gledal to lepoto, ki je bila daleč proč od človeške zveri.

22. oktobra. Ko je vzšlo „fantovsko“ sonce okrog treh, sem jo mahnil na pot. Še vedno sem se vrtel okoli Gerovega. Krenil sem jo v drugo smer proti Grčaricam in dalje proti Loškem potoku. Že sem zagledal cerkvico Svete gore. Streljanje v okolici me je opozorilo na nevarnost.

Ko je padel mrak v dolino, sem nadaljeval pot na Jurišče. Zaradi velike teme mi je zmanjkalo tal in štrbunknil sem v jarek. Prvič v svojem življenju sem videl tri sonca. S pohajajočimi močmi sem se komaj izkobil iz jarka.

23. oktobra. Nemci so bili snoči v vasi Jurišče. Da odvrnem vsak sum, sem v gozdu nabral nekaj suhljadi in tako prišel v vas. Ker je bila cesta nevarna, sem se držal gozda. Palica, ki sem jo urezal v leščevju, mi

je bila edina tovarišica. „Stoj!“ Nedaleč od mene se je pojavil kakor iz zemlje tovariš. Skoraj sem izgubil sapo. Na rokavu sem zagledal znak politkomisarja. S stokanjem sem mu potožil svoj zdravstveni položaj. „Komandir me je poslal v Prezid, da me obvežejo! Mina me je zelo nevarno zadela v nogo.“

Udaril sem na pravo struno. Bil je kljub visoki stopnji precej za luno. Svojo zanesljivost sem potrdil s celo vrsto imen „slavnih“ poveljnikov... Tovariš politkomisar se mi je ponudil, da me bo pospremil v Prezid. Tudi njega trga hud revmatizem. V srcu sem se jezil nanj in na njegovo uslužnost, dopovedoval pa sem mu, da sem vesel njegove družbe.

Moj spremljevalec je imel pri sebi bombe, zato sem ga za eno prosil. Kot klop se me je držal. Če se ga ne bom mogel drugače iznebiti, mi bo ona pomagala... Prav nič me ni bila volja, da bi šel v Prezid, v žerjavico po kostanj. S tem bi namreč „novi vozni red“ postal popolnoma neveljaven. Hodil sem počasi in opotekajoče kolikor se je le dalo.

Na ovinku zagledam štiri rdeče tovariše. Spremljevalca brž opozorim, da se nama bližajo Nemci. Pred njimi je imel zelo velik strah. Ko je njegov sum padal, je moj toliko bolj rastlel. Skoraj ukazal sem mu, naj gre na prežo. Če bo videl, da so „naši“, jih prosim, naj pridejo pome, ker jaz ne morem več naprej...

Šel je na led. Bolečine so me popustile in z mladeniško močjo sem jo ucvrl, za njegovo klice pa se nisem zmenil.

Po pusti in nevarni poti sem končno vendarle prišel v bližino Loškega potoka. Že od daleč sem zaslišal zvonove, ki so Potočane vabili k službi božji. Kakor iz davnine mi je zopet vstal domači svet. Kakor da bi jim hotel zaklicati: „Zvonovi, zvonite in preglušite strahote narodnih izvržkov, zazvonite narodu k njegovemu vstajenju!“

NAŠI MOŽJE

Tabor – čestita

Iz ZDA smo prejeli veselo sporočilo, da je bil letos izvoljen za *predsednika mednarodne znanstvene organizacije ISCC* naš neumorni in stalni odbornik glavnega odbora Tabora, *soborec France Grum*.

K izvolitvi mu je osebno čestital ameriški senator Fred J. Eckert in njegovo ime je bilo objavljeno v vseh znanstvenih revijah zapadnega sveta.

Mislimo, da smo med Slovenci edini mi pri našem borčevskem glasilu Taboru, da smo zabeležili to, da je France Grum predsednik organizacije ISCC, ki šteje nad 25.000 znanstvenikov.

Ponosni smo na našega Franceta in prav radi tega mu mi Taborjani

prisrčno čestitamo, da je kot Slovenec dosegel tak visok položaj med znanstveniki sveta.

Vsi skupno Ti kličemo: „France naše čestitke!“

IZ PISEM

29. julija. 1976

Uprava glasila TABOR:

Pošiljam naročnino za Tabor letošnje leto 1976. Upam, da boste v redu prejeli in da sem prav seštel in pretopil v dolarje. Če bi kaj ne „štimalo“, pa prosim, sporočite.

Revija prihaja redno in jo naročniki radi kupijo vsakokrat ko pride. Na vsak način Vam čestitam, ko že toliko let vztrajate z listom.

Pri nas komunistična ideja prodira v ljudske plasti počasi, a vztrajno. To je gotovo: oni žrtvujejo za stvar tudi življenje. In kristjani? To večkrat govorim našim krščanskim skupinam, ki ne vedo, kako bi stvar sprejeli. Radi bi imeli vse komodnosti v življenju in mir in varnost.

Vdano Vas pozdravljam

N. N.

Buenos Aires, v oktobru 1976.

Spoštovani!

Pod pokroviteljstvom osrednjega društva demokratične slovenske skupnosti v Argentini, Zedinjene Slovenije, je bil 26. septembra t. l. velik ljudski tabor v Slomškovem domu v Ramos Mejía. Prilagamo vam poročilo o njem, kakor tudi resolucijo sprejeto na taboru in fotografijo s prireditve.

Hvaležni vam bomo, če boste mogli kaj od tega objaviti v vaši publikaciji. Prav tako prosimo za prijaznost, da nam po možnosti pošljete en izvod iste, v kateri bo kaj napisanega o taboru.

Za naklonjenost se vam že vnaprej zahvaljujemo in vas prijateljsko pozdravljamo!

Marjan Loboda
predsednik

DRUŠTVO TABOR SLOVENSКИH PROTİKOMUNISTIČNIH

BORCEV

v Torontu

želi svojim članom in prijateljem ter soborcem po vseh kontinentih sveta, božjega miru za božične praznike, za novo leto 1977 pa vse blagoslove nebes.

NA UREDNIŠKI MIZI

Vsem. Izgleda, da se tiskarskemu škratu izredno mudi, da bi čimprej končal svoje vsakoletno delo. Že drugič nam jo je zagodel s številko na ovitku. Letos, kakor lansko leto je za oktober-november pomotoma natisnato 11/12, namesto 10-11. Prosimo vse uvidne bralce, da nam to oprostijo in sami napako popravijo. Hvala!

DAROVALI SO:

od 16. 9. 1976 do 31. 10. 1976

Za zavetišče:

Kosilo v zavetišču ob prvi
obletnici blagoslovitve 29.8.76 22.710

Žnidar Janez 380

Dekleva Mary 1.000

Golob Roza 1.000

N. N., V. Ballester 380

Stransky Jutta 3.000

Avguštin Franc 340

Avguštin Aleksander 440

Hribar Viktor 40

Grabnar Jože 40

Tekavec Ivan 140

Klemenc Franc 40

Bavec Janez 40

Novak Pavle 1.000

Brelj Janez 500

N. N., J. L. Suárez 1.000

Tomazin Vinko 440

(v dol.)

N. N., Kanada 10

Hren Franc, Cleveland 10

Mohar Lojze in druž., ZDA 8

V spomin na pok. Franc Petka:

Lukež Rudi, Clev. (v dol.) .. 15

V spomin na pok. Avgust Potokarja:

Matičič inž. družina 1.000

Matičič Tomaž 500

Invalidski sklad Zveze Tabor:

(v dol.)

Kastelic Ludvik 3

Šušteršič Janez 3

N. N. 20.50

Dr. Zupan Janez 10.50

Varšek Janez 5

Veider Edi 10

Sojer Jože 5

Lobe Berta 5

Videtič Jakob 5

Dovjak Jože 10

Tiskovni sklad Zveze Tabor:

(v dol.)

Dular Milan 3

Erdani Miro 3

Osredkar Tone 3

Sladič Jože 10

Rupnik Franci 3

Tiskovni sklad gl. Tabor:

N. N., R. Mejja 500

Tekavec Ciril 250

N. N., V. Ballester 50

Vsi, ki ste v slavnih dneh Vaših zmagovitih bojov proti mednarodni zločinski zaroti na naši zemlji stali v vrstah domobrancev, spomnite se, da ste bili eno! — Vaš boj še ni končan! Združite se ob spominu mrtvih junakov — za zadnji, odločilni boj!

ZAVETIŠČE DR. GREGORIJA ROŽMANA

Ker se gradnja prvega dela Zavetišča dr. Gregorija Rožmana bliža h koncu, obveščamo vse rojake, ki bi imeli namen priti vanj, da se prijavijo odboru pismeno, na naslov: Asociación dr. Gregorio Rožman, Ramón L. Falcón 4158, Capital. V začetku bomo sprejeli le 8 oseb. Dogotovljenih bo prav toliko sob (vsaka z lastno kopalnico), jedilnica, kuhinja, ambulanta in stanovanje za sestre. Vsi prostori so centralno kurjeni. Z dograditvijo tega prvega dela pa naš cilj še nikakor ni dosežen. Naslednja stopnja (17 sob), za kar ponovno prosimo: brat, spomni se brata!

Odbor.

V S E B I N A

Tiempo perdido	289
Zgubljen čas	290
Pomemben in uspeli slovenski Tabor v Buenos Airesu	290
Naše dolžnosti pred poslednjo preizkušnjo (Gen. Leon Rupnik)	292
General Leon Rupnik — Razmere	295
Mladini (A. Potokar)	299
Zvestoba in izdaja (-n. -k.)	299
Vrhopolje nad Moravčami (J. Cerar)	302
Dr. Lojze Ambrožič — škof narodnostnih skupin v Torontu	304
Iz društev	306
Vsi sveti — Vernih duš dan (Stanko Mrak)	311
Naši mrtvi	314
Sedaj gremo v Trst, potem pa v Ljubljano	315
Naši možje	319
Iz pisem	320
Na uredniški mizi	III
Darovali so	III

Correo
Argentino
Sucursal
J. L. Suárez
(B. A.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3122

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 3619